

Požadavky na produkci potravin z hlediska dlouhodobého zdraví populace

Jiří Ruprich – Svatava Bischofová a kol.

Centrum zdraví, výživy a potravin, Brno, SZÚ

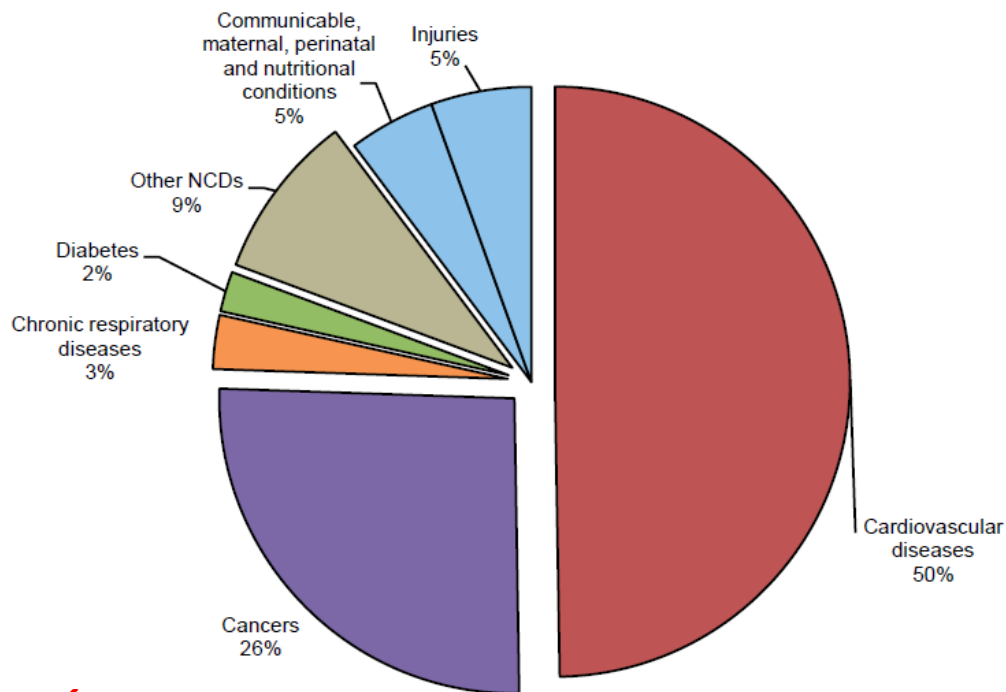
- zdravotní problémy představují druhou největší položku vládních výdajů pro EU-28 (Eurostat, 2018)
- 70-80% nákladů na zdravotní péči se vynakládá na NCD (přibližně 700 miliard EUR). V budoucnu bude ještě hůře.
- v Evropě trpí nadváhou 30–80% dospělých a více než 20% dětí a dospívajících (WHO, 2011, WHO, 2017), z nichž jedna třetina je obézní
- nevhodná dieta patří mezi základní rizikové faktory neinfekčních onemocnění
- riziko NCD a chronických onemocnění lze snížit konzumací zdravé stravy: konzumace ovoce a zeleniny, redukce nasycených MK a přidaných cukrů, soli a masa (zejména zpracovaného a červeného masa)

Zdraví populace v ČR:

příčiny úmrtí související (nejen) s výživou

Proportional mortality (% of total deaths, all ages, both sexes)

JSOU DO VELKÉ MÍRY PREVENTABILNÍ!

Total deaths: 107,000

NCDs are estimated to account for **90%** of total deaths.

Naděje dožití ve zdraví v ČR

Zatímco medicína dokázala prodloužit délku života, nedaří se dostatečně prodlužovat délku života ve zdraví.

Ta se zatím příliš neprodloužila.

Kam by měla směřovat současná produkce potravin?

Jen bezpečnost potravin a výživy už nestačí...

Zdroj: Rahimifard S. et al. Forging New Frontiers in Sustainable Food Manufacturing, Sustainable Design and Manufacturing, 2017

7 udržitelných potravinových trendů v roce 2019

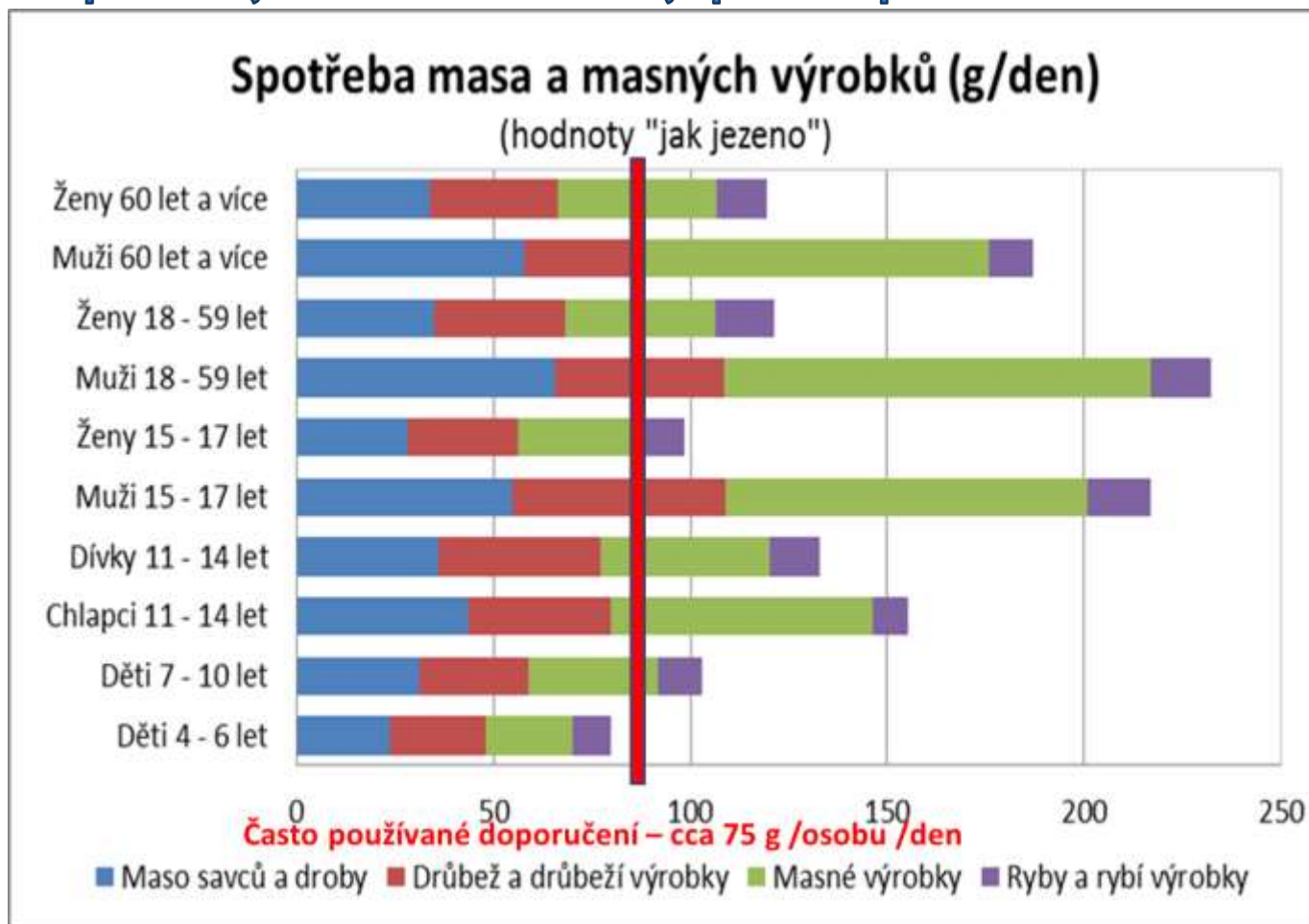
1. **Začleňování ekologických potravin – rostoucí podíl na trhu**
2. **Rostoucí význam rostlinných potravin – veganství a etický konzumerismus se sblíží**
3. Snížení dopadů na balení – obavy o znečištění oceánů, omezení plastů
4. Investice a akvizice – vyšší specializace velkých firem (Unilever – Vegetariánský řezník)
5. Programy a štítky udržitelnosti – certifikované potraviny na trhu porostou
6. Etické maloobchodní iniciativy – „bezplastové uličky“ v supermarketech
7. **Rostoucí tržní síla mileniálů – ekologické produkty, online nákupy**

Podle: <https://www.environmentalleader.com/2019/01/watch-for-these-7-sustainable-food-trends-in-2019/>

Příklad - kolik by se mělo konzumovat masa a masných výrobků v populaci ČR?

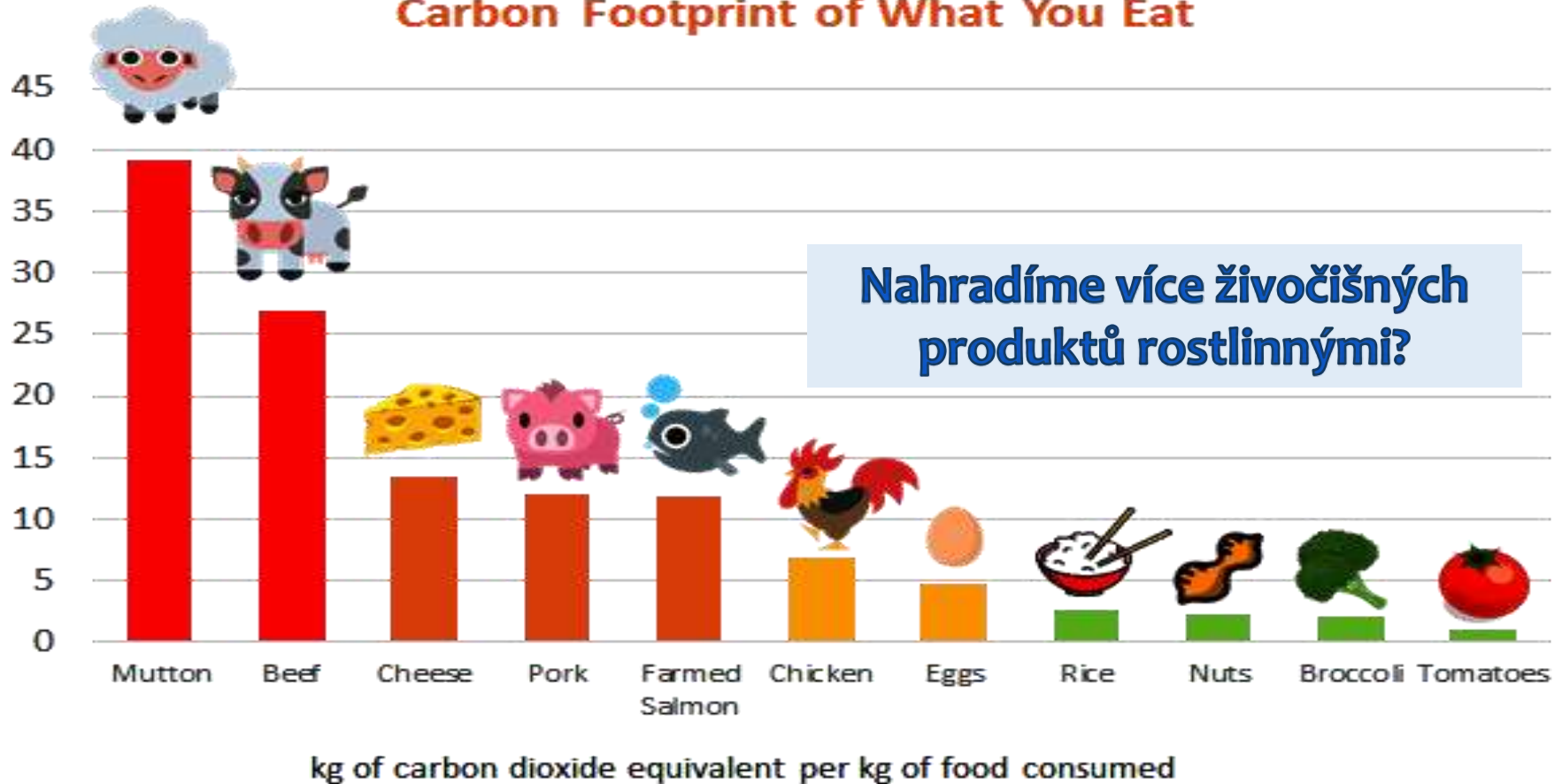
Spotřeba je mnohem větší než je potřeba pro udržení zdraví

Ekologie, etika, zdraví - přichází nová vlna ve stravování...?

„Radikální změna není nezbytná! Maso se nemusí zakazovat!

Carbon Footprint of What You Eat

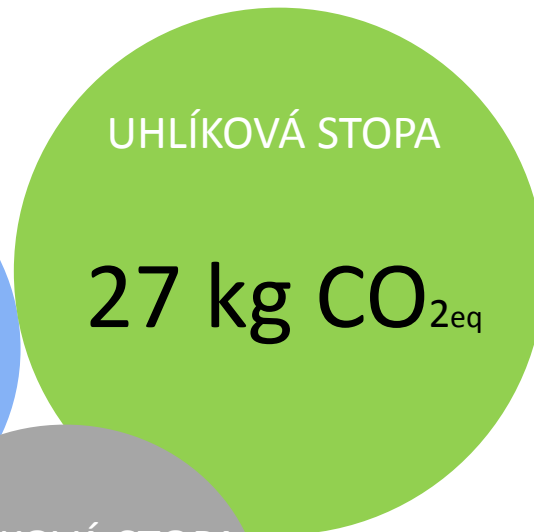
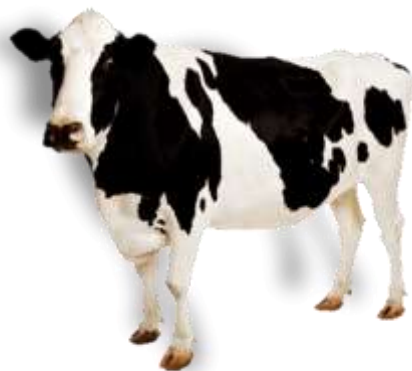

Nahradíme více živočišných produktů rostlinnými?

Příklad uhlíkové stopy hověžího masa

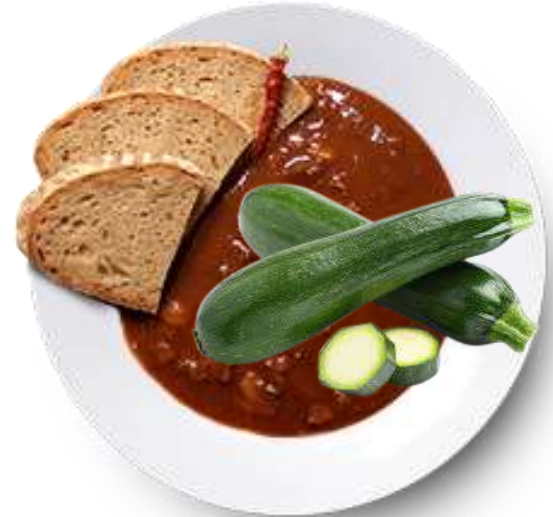
Ekologická stopa 1 kg hověžího masa

Kvalita proteinů

Dají se kvalitní živočišné proteiny nahradit rostlinnými? Ano, ale je potřeba kombinace všech esenciálních aminokyselin ...

Jak přispět k udržitelnosti? Zkuste občas maso nahradit zeleninou - „Greta“ guláš

Průměrně sní každý Čech
37 porcí guláše ročně (SISP04)

= 1 milion tun CO₂eq

Pokud se polovina z nich
nahradí zeleninou, ušetří se:

375 tisíc tun CO₂eq

... ale rostlinné zdroje se musí vhodně kombinovat,
aby byly plnohodnotné

šmakoun, shmaky

tofu, tempeh

seitan, robi

čočka, cizrna, hrách

Rozpracovaná řešení: Izolované rostlinné proteiny a tkáňová produkce masa.

Je libo burger hovězí nebo veganský (z hrachové bílkoviny)?

Ekologická stopa

≈0,4 kg CO₂eq

125x MÉNĚ, ale... !

≈50 kg CO₂eq

Kvalita proteinů dle šetření SZÚ-CZVP

OCHUTNÁVKA BEYOND BURGERU™

ZA TEPLA

ZA STUDENA

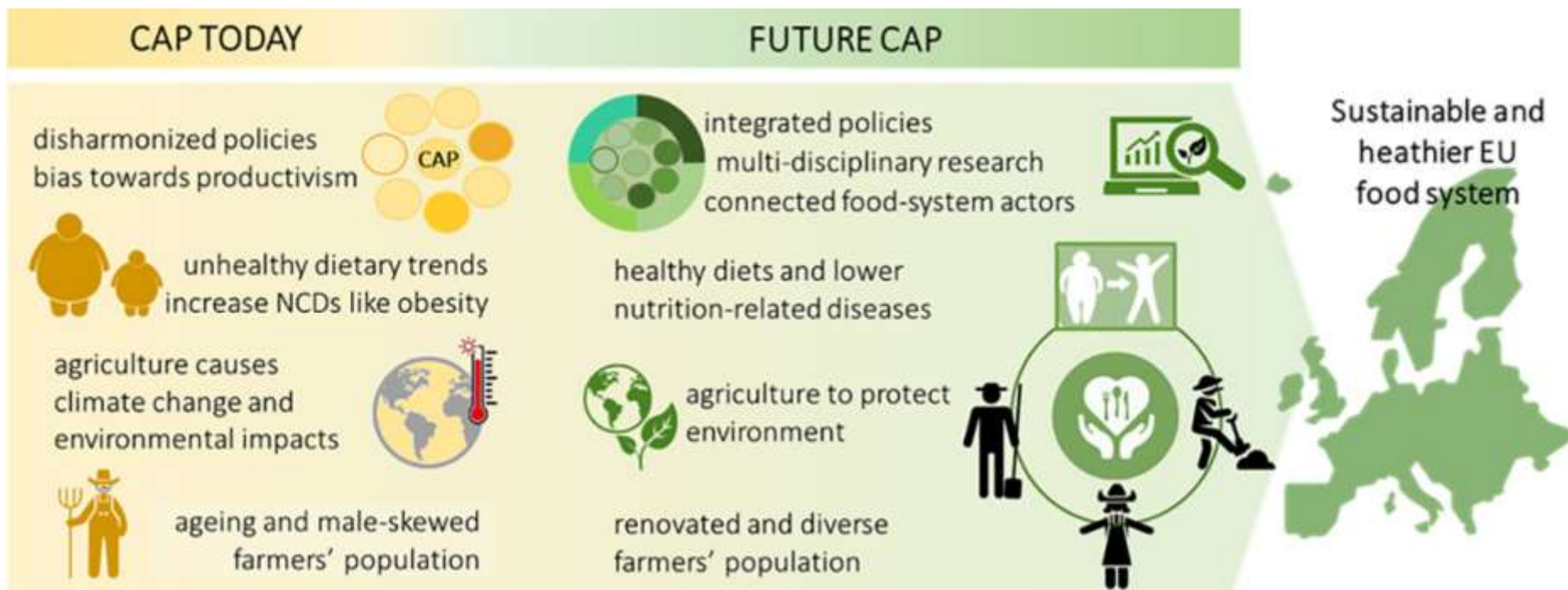

Naše současné zdravotní hodnocení

- ✓ **Beyond Burger™** = vysoce zpracovaný produkt
- ✓ není plnohodnotnou alternativou masa → nejedná se o komplexní protein
- ✓ vyšší množství Ca a Fe, ale nižší využitelnost (**antinutriční faktory**)
- ✓ pozitivní – **nižší obsah soli**
- ✓ **nižší uhlíková stopa**, ale otázkou zůstává zpracování a doprava
- ✓ **vyšší cena 72 Kč/113 g** (v restauraci i 3x více)

Zdraví a udržitelný systém produkce potravin v EU? Je potřeba změnit zemědělskou politiku (CAP)

Bude potřeba se adaptovat - jiné potraviny, jiný životní styl...